

***Samenwerkingsprojecten onder de
PPS-I regeling***

Antwoorden op veelgestelde vragen

Auteurs: J.A. Bakker
M.W. Blind
S.C. van der Biezen (actualisatie)

Versie: 1.01

Datum: 01-05-2026

Vragen / aanvullingen: info@tkideltatechnologie.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding – PPS-I regeling.....	4
2	Wat is TKI Deltatechnologie?	4
3	Samenwerking.....	4
3.1	Wat is een ‘samenwerkingsproject’?	4
3.2	Wat is ‘daadwerkelijke samenwerking’?.....	5
3.2.1	Samenwerking tussen tenminste twee onafhankelijke partijen;.....	5
3.2.2	Geen contractonderzoek of onderzoeksdiensten.....	5
3.2.3	Delen van financieel risico	6
3.3	Welke eisen gelden voor de samenwerkende partijen?	6
3.3.1	Aantal ondernemingen en onderzoeksorganisaties per voorstel.....	6
3.3.2	Buitenlandse ondernemingen.....	7
3.4	Welke samenwerking kan niet?	7
4	Typen onderzoeksactiviteiten.....	8
4.1	Wat is Fundamenteel onderzoek (80 % max. subsidie)	8
4.2	Wat is Industriële ontwikkeling (50 %-60 % max. subsidie)	8
4.3	Wat is Experimentele ontwikkeling (25% - 40 % max. subsidie)	9
5	Subsidiabele kosten	10
5.1	Wat zijn subsidiabele kosten?	10
5.2	Zijn communicatiekosten en disseminatiekosten subsidiabel?	11
5.3	Vanaf wanneer zijn kosten subsidiabel?	11
5.4	Hoe zit het met BTW?.....	11
5.5	Zijn afschrijvingskosten subsidiabel?.....	11
5.6	Wat te doen met de restwaarde van speciaal gekochte apparatuur?	11
5.7	Welke keuzes zijn er voor loonkosten?	11
5.7.1	Integrale kostensystematiek	11
5.7.2	Loonkosten plus vaste-opslag-systematiek.....	12
5.7.3	Vaste-uurtarief-systematiek	12
5.8	Zijn onderlinge opdrachten subsidiabel?	12
5.9	Is het doen van een haalbaarheidsstudies subsidiabel?	13
5.10	Is het schrijven van een handreiking subsidiabel?	13
6	Intellectuele eigendom en indirecte staatssteun	13
7	Projectfinanciering.....	16
7.1	Hoe bepaal je de maximale subsidiebedragen voor een samenwerkingsproject?	16
7.2	Wat is de minimale totale bijdrage van ondernemingen?	18

7.3	Welke aanvullende financiële middelen zijn toegestaan?	18
7.3.1	Private geldelijke bijdragen.....	18
7.3.2	Private inzet in natura (ook wel 'bijdragen in kind' genoemd).....	18
7.3.3	Andere subsidies aan de deelnemers	19
8	Procesgang projecten	20
8.1	Wie kan projectvoorstellen indienen?	20
8.2	Hoe dien je een projectvoorstel in?	20
8.3	Indieningsdata	20
8.4	Kunnen er ook 'cross-over' voorstellen worden ingediend?	21
8.5	Waar staan de templates?.....	21
8.6	Is er hulp voor het maken van een begroting?.....	21
8.7	Hoe werkt de beoordeling?	22
8.8	Hoe worden projecten bij RvO aangemeld?	22
8.9	Hoe vaak moet worden gerapporteerd?.....	22
8.10	Hoe vermeld je de financiers op producten?	22
8.11	Mag je projecten aanpassen?.....	22
9	Zijn niet alle vragen beantwoord?	22

1 Inleiding – PPS-I regeling

In dit document worden vragen beantwoord rondom de PPS-innovatie (PPS-I) regeling. PPS staat voor Publiek Private Samenwerking. Het document dient als referentiekader voor indieners van PPS-projecten onder deze regeling. Het bestaat enerzijds uit antwoorden die volgen uit de regelgeving, en anderzijds betreft het antwoorden op vragen over de manier waarop een en ander binnen TKI Deltatechnologie is geregeld. Alhoewel de opstellers hun uiterste beste hebben gedaan om de regeling accuraat te interpreteren kunnen aan deze antwoorden geen rechten worden ontleend.

De PPS regeling is op 20-10-2023 gepubliceerd en heet 'PPS-innovatie'. De regeling is hier te vinden: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-28651.html>

2 Wat is TKI Deltatechnologie?

Het Topconsortia Kennis en Innovatie op het gebied van Deltatechnologie (TKI Deltatechnologie) is een stichting dat als doel heeft:

- 1) het vormen en onderhouden van een netwerk van publieke en private partijen die verbonden zijn met Deltatechnologie, gericht te zijn op het ontwikkelen van kennis ten behoeve van Deltatechnologie en door het wegnemen van belemmeringen om te komen tot innovaties inzake Deltatechnologie;
- 2) het aanjagen van concrete samenwerkingsprojecten tussen ondernemers en onderzoeksinstituten voor onderzoek en ontwikkeling op het gebied van Deltatechnologie onder meer door het verstrekken van financiële bijdragen in het kader van de PPS-I regeling en het geven van voorlichting over andere subsidiemogelijkheden;
- 3) overige activiteiten die met het vorenstaande in ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De TKI Deltatechnologie ontvangt jaarlijks een PPS-programmasubsidie van het ministerie van EZK onder de PPS-I-regeling (punt 2 hierboven). Deze subsidie wordt ingezet voor samenwerkingsprojecten (PPS-projecten) die passen binnen het PPS-programma. Aanvragen voor samenwerkingsprojecten kunnen worden ingediend bij de TKI Deltatechnologie, mits projecten aantoonbaar bijdragen aan het PPS-programma van de TKI Deltatechnologie door aan te sluiten bij de door het bestuur vastgestelde [programmaliijnen](#).

Indieners kunnen de volgende paragrafen gebruiken als nadere referentie bij het opstellen van hun samenwerkingsproject. De procesgang voor het indienen van samenwerkingsprojecten is opgenomen in paragraaf 8.

3 Samenwerking

3.1 Wat is een 'samenwerkingsproject'?

Het TKI dient de door haar ontvangen PPS-Programmasubsidie te gebruiken voor het financieren van samenwerkingsprojecten. Het begrip **samenwerkingsproject** wordt in art. 3.2.1 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies gedefinieerd als volgt:

project dat:

- a. *in daadwerkelijke samenwerking plaatsvindt;*

- b. door minimaal twee deelnemers waaronder een onderzoeksorganisatie en een ondernemer wordt uitgevoerd; en
- c. bestaat uit fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek, experimentele ontwikkeling of een combinatie daarvan;

3.2 Wat is 'daadwerkelijke samenwerking'?

Het begrip 'daadwerkelijke samenwerking' wordt in randnummer 28 van de in 2022 herziene Kaderregeling O&O&I als volgt omschreven:

Een project geldt als een project dat wordt uitgevoerd in daadwerkelijke samenwerking tussen ten minste twee onafhankelijke partijen die, op basis van een taakverdeling, een gemeenschappelijke doelstelling nastreven en samen de reikwijdte van het samenwerkingsproject bepalen, bijdragen aan de uitvoering ervan en delen in de daaraan verbonden financiële, technologische, wetenschappelijke en andere risico's, alsmede in de projectresultaten. Een of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's. De voorwaarden van een samenwerkingsproject, met name wat betreft de bijdrage in de kosten, het delen in de risico's en uitkomsten, de verspreiding van de uitkomsten en de toegang tot en de regels voor de toewijzing van intellectuele-eigendomsrechten moeten vóór de aanvang van het project zijn overeengekomen. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet als vormen van samenwerking beschouwd.

De kenmerken van daadwerkelijke samenwerking zijn hieronder nader toegelicht.

3.2.1 Samenwerking tussen tenminste twee onafhankelijke partijen;

Het mag dus **geen nauw verweven partijen** betreffen, zoals een onderzoeksorganisatie en een ondernemer die zodanige bestuurlijke banden met elkaar hebben, dat één van hen overwegende invloed kan uitoefenen bij het tot stand komen van het samenwerkingsproject. Een voorbeeld kan zijn een 'start up', geïnitieerd door of met steun van de onderzoeksorganisatie.

- samenwerking om een (1) gemeenschappelijke doelstelling op basis van een (2) taakverdeling te bereiken, waarbij de (3) partijen samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen, (4) bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan, en (5) het risico en de resultaten ervan delen:

Elk van de onderstreepte elementen bevestigt in combinatie met de andere dat de partijen **niet slechts in naam** samenwerken. Per project kan de nadruk verschillen, maar deze elementen moeten in de beschrijving van de samenwerking herkenbaar aanwezig zijn.

V:	Betekent dit dat als een partij geen in-kind bijdrage levert, het eigenlijk geen samenwerking is?
A:	Een partij kan ook bijdragen aan de tenuitvoerlegging van een gezamenlijk project door alleen een geldelijke bijdrage te leveren. Maar het gaat hier om de vraag of zij echt de bedoeling hebben om samen te werken.

3.2.2 Geen contractonderzoek of onderzoeksdiensten

Het voorgaande wordt nog eens onderstreept door **contractonderzoek** en het **verrichten van onderzoeksdiensten** van het begrip daadwerkelijke samenwerking uit te sluiten. Daarbij gaat het immers om situaties waarbij de ene partij, in opdracht van de andere partij diensten verleend, die naar -inhoud en omvang door die andere partij zijn bepaald.

3.2.3 Delen van financieel risico

De begripsomschrijving vereist niet dat de partijen financieel risico delen. Het kan voldoende zijn dat één van beide partijen de volledige kosten van het project draagt. De rol van de andere partij kan bestaan uit bijdragen in natura, zoals 'meedenken en meewerken' of het ter beschikking stellen van kennis en technologie, zonder daarvoor een vergoeding te vragen.

V:	Als je niet meedenkt en werkt, is het ter beschikking stellen van data dan voldoende?
A:	Dat zou kunnen, als daarmee beoogd wordt een gemeenschappelijk doelstelling te bereiken. Anders wordt het als een partij 'alleen data 'verkoopt' en dat tegen een marktconforme prijs en verder geen betrokkenheid heeft bij het onderzoeksproject.

3.3 Welke eisen gelden voor de samenwerkende partijen?

- Tenminste één partij moet een onderzoeksorganisatie zijn

In onderdeel 16 sub (ff) van de O&O&I-kaderrichtlijn wordt een organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding of een "onderzoeksorganisatie" omschreven als volgt:

"... een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstellingen, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennisoverdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering van, de kosten van en de inkomsten uit die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten genieten."

- Tenminste één partij moet een ondernemer zijn

Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie dient een onderneming te worden omschreven als „elke eenheid die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd”. Of een bepaalde entiteit als onderneming wordt aangemerkt, hangt dus volledig af van de aard van haar activiteiten.

Om het onderscheid tussen economische en niet-economische activiteiten duidelijk te maken, geldt als vaste rechtspraak van het Europese Hof van Justitie dat *iedere activiteit die erin bestaat goederen of diensten op een markt aan te bieden, een economische activiteit is.*

3.3.1 Aantal ondernemingen en onderzoeksorganisaties per voorstel

Alhoewel projecten met slechts één ondernemer en één onderzoeksorganisatie juridisch gezien mogelijk zijn, heeft de TKI voorkeur voor projecten met meer dan één ondernemer en meer dan één onderzoeksorganisatie in een voorstel.

3.3.2 Buitenlandse ondernemingen

Alhoewel projecten met slechts één buitenlandse ondernemer juridisch gezien mogelijk zijn, is dit in TKI Deltatechnologie alleen mogelijk na dispensatie door het bestuur.

In de regeling staat opgenomen dat het samenwerkingsproject moet bijdragen aan de Nederlandse kennisinfrastructuur.

3.4 Welke samenwerking kan niet?

Zoals uit vorenstaande omschrijvingen blijkt, gaat het bij de aan c.q. door het TKI te verstrekken subsidies in de kern om samenwerkingen tussen *onderzoeksorganisaties die voor hun niet-economische activiteiten samenwerken met ondernemers*. Als aan alle voorwaarden voldaan wordt, dan geldt voor de ondernemer, dat de door hem ontvangen subsidie (deels) niet onder het staatssteunverbod valt. Dit betekent dat andere samenwerkingen niet voor deze subsidies in aanmerking komen, te weten:

- Samenwerking tussen uitsluitend twee onderzoeksorganisaties

Bijvoorbeeld de samenwerking tussen een instituut van toegepast onderzoek en een buitenlandse universiteit kan niet worden gesubsidieerd, als het voor beiden om niet-economische activiteiten gaat.

- Samenwerking tussen uitsluitend twee ondernemers

De samenwerking tussen twee ondernemers bij de gezamenlijke ontwikkeling van een rechtstreeks voor de markt bestemd product, kan niet door een TKI worden gesubsidieerd.

Betreft de samenwerking in het project *deels economische activiteiten en deels niet-economische activiteiten van een deelnemende onderzoeksorganisatie*, dan moet dit scherp worden onderscheiden; voor het deel economische activiteiten geldt de onderzoeksorganisatie dan immers als ondernemer en gelden ook voor haar de staatssteunregels.

Voorbeeld:

Een onderzoeksorganisatie verricht samen met een ondernemer onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten op het vlak van kustverdediging (industrieel onderzoek). In de eerste fase gaat het nog zuiver om het opdoen van de kennis. De onderzoeksorganisatie verricht dan niet-economische activiteiten. Als het onderzoek echter technisch succesvol is willen partijen deze kennis in de tweede fase verder ontwikkelen tot een toepasbaar product om te verkopen aan marktpartijen, waarbij de onderzoeksorganisatie in de opbrengst zal delen. In deze tweede fase verricht de onderzoeksorganisatie dan economische activiteiten. Voor deze tweede fase is dus geen subsidie mogelijk, omdat beide partijen daarin als ondernemer acteren.

- Samenwerking tussen uitsluitend een onderzoeksorganisatie en een overheid

Een overheid is in beginsel geen ondernemer en er is dan dus geen subsidie van het TKI mogelijk. Dit geldt zowel voor Nederlandse als voor buitenlandse overheden. Hierbij moet wel weer onderscheiden worden of het gaat om de uitvoering van zuivere overheidstaken of dat het gaat economische activiteiten die een overheid verricht. Een voorbeeld is een gemeente die afval inzamelt; inzameling van huishoudelijk afval is een wettelijke overheidstaak en dus niet-economisch,

inzameling van bedrijfsafval is daarentegen een vrije markt en de activiteit van de gemeente m.b.t. bedrijfsafval dus een economische activiteit.

- Een samenwerking waarin *naast* een onderzoeksorganisatie en een ondernemer ook een overheid deelneemt is wel mogelijk. De betrokken overheid kan met **subsidie in geld of in natura** bijdragen.

Wel moet er hierbij rekening mee gehouden worden, dat **stapeling van subsidies** maar beperkt mogelijk is. Zie hierover het onderwerp ‘stapelen van subsidies’ elders in deze handreiking.

Ook moet er voor opgepast worden, dat geen **misbruik** van deze mogelijkheid wordt gemaakt, door wat eigenlijk **contractonderzoek** is goedkoop aan overheden aan te bieden en dit vervolgens proberen te financieren door subsidies van het TKI. De betrokken overheid mag dus niet de rol van opdrachtgever hebben in de samenwerking.

4 Typen onderzoeksactiviteiten

Door de verschillende subsidiemaxima is het van groot belang dat bij de begroting van een project goed onderscheiden wordt tussen de verschillende categorieën van onderzoek. Zie elders in deze handreiking: ‘hoe bepaal je de maximale subsidiebedragen voor een samenwerkingsproject?’

4.1 Wat is Fundamenteel onderzoek (80 % max. subsidie)

Dit wordt ook wel ‘zuivere wetenschap’ genoemd, omdat het om ‘kennis vanwege de kennis’ gaat. Het richt zich op basismechanismen en leidt tot ontdekkingen die bijdragen tot een beter begrip van hoe iets werkt.

De (EU-)definitie van fundamenteel onderzoek is:

“experimentele of theoretische werkzaamheden die voornamelijk worden verricht om nieuwe kennis te verwerven over de fundamentele aspecten van verschijnselen en waarneembare feiten, zonder dat hiermee een rechtstreekse commerciële toepassing of een direct commercieel gebruik wordt beoogd”.

Vanaf 2024 is maximaal 80 % subsidie voor fundamenteel onderzoek mogelijk. Dit is een bewuste (en toelaatbare) afwijking van EU-recht. Hiermee is beoogd de vormen van fundamenteel onderzoek niet te stimuleren boven toegepast onderzoek c.q. valorisatie.

4.2 Wat is Industriële ontwikkeling (50 %-60 % max. subsidie)

Dit is onderzoek dat is gericht op ontwikkeling van **nieuwe** producten, procedés en diensten of **om bestaande aanmerkelijk te verbeteren**

De (EU-)definitie van industrieel onderzoek is:

“planmatig of kritisch onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten, procedés of diensten, of om bestaande producten, procedés of diensten aanmerkelijk te verbeteren, daaronder begrepen digitale producten, procedés of diensten, ongeacht domein, technologie, bedrijfstak of sector (met inbegrip van, doch niet beperkt tot digitale bedrijfstakken en technologieën, zoals supercomputers,

kwantumtechnologie, blockchaintechnologie, artificiële intelligentie, cyberbeveiliging, big data en cloudtechnologie). Industrieel onderzoek omvat de creatie van onderdelen voor complexe systemen en kan ook de bouw omvatten van prototypes in een laboratoriumomgeving of in een omgeving met gesimuleerde interfaces voor bestaande systemen, alsmede pilotlijnen, wanneer dat nodig is voor het industriële onderzoek en met name voor de validering van generieke technologie”.

Voor dit type onderzoek geldt standaard 50% subsidie met de mogelijkheid om dit te verhogen tot 60% met een zogenaamde top-up (zie verderop onder 7.1).

4.3 Wat is Experimentele ontwikkeling (25% - 40 % max. subsidie)

Dit is onderzoek, dat is gericht op het ontwikkelen van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten **op basis van bestaande** wetenschappelijke, technologische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden.

De (EU-)definitie van ‘experimentele ontwikkeling’ is:

“het verwerven, combineren, vormgeven en gebruiken van bestaande wetenschappelijke, technologische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden, gericht op het ontwikkelen van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten, daaronder begrepen digitale producten, procedés of diensten, ongeacht domein, technologie, bedrijfstak of sector (met inbegrip van, doch niet beperkt tot digitale bedrijfstakken en technologieën, zoals supercomputers, kwantumtechnologie, blockchaintechnologie, artificiële intelligentie, cyberbeveiliging, big data en cloudtechnologie). Dit kan bijvoorbeeld ook activiteiten inhouden die gericht zijn op de conceptuele formulering, planning en documentering van alternatieve producten, procedés of diensten. Experimentele ontwikkeling kan prototyping, demonstraties, pilotontwikkeling, testing en validatie omvatten van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten in omgevingen die representatief zijn voor het functioneren onder reële omstandigheden, met als hoofddoel verdere technische verbeteringen aan te brengen aan producten, procedés of diensten die nog niet grotendeels vast staan. Dit kan de ontwikkeling omvatten van commercieel bruikbare prototypes of pilots die noodzakelijkerwijs het commerciële eindproduct zijn en te duur zijn om alleen ten behoeve van gebruik voor demonstratie- en validatiedoeleinden te produceren. Onder experimentele ontwikkeling wordt niet verstaan routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten, zelfs indien deze wijzigingen verbeteringen kunnen inhouden”.

Voor dit type onderzoek geldt standaard 25% subsidie met de mogelijkheid om dit te verhogen tot 40% met een zogenaamde top-up (zie verderop onder 7.1).

Binnen één project kunnen de verschillende typen van onderzoek voorkomen. Vaak verloopt dit in fasen. De eerste fase is dan bijvoorbeeld fundamenteel onderzoek, om de werking van natuurkundige **of natuurlijke processen te ontdekken**. De volgende fase kan zijn om de bij het fundamentele onderzoek opgedane kennis om te zetten in **nieuwe** kennis en vaardigheden. De derde fase zou dan in kunnen houden om op basis van **bestaande** kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen tot een commercieel bruikbaar prototype voor demonstratie en valorisatie.

5 Subsidiabele kosten

5.1 Wat zijn subsidiabele kosten?

Wat onder *subsidiabele kosten* wordt verstaan, staat in artikel 25, derde lid van de Algemene vrijstellingsverordening, ([Geconsolideerde TEKST: 32014R0651 — NL — 01.07.2023 \(europa.eu\)](#)). Die bepaling luidt:

3. *De in aanmerking komende kosten van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten worden bij een specifieke categorie onderzoek en ontwikkeling ingedeeld en betreffen:*
- a) *personeelskosten: onderzoekers, technici en ander ondersteunend personeel voor zover zij zich met het onderzoeksproject bezighouden;*
 - b) *kosten van apparatuur en uitrusting voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project. Wanneer deze apparatuur en uitrusting niet tijdens hun volledige levensduur voor het project worden gebruikt, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd;*
 - c) *kosten van gebouwen en gronden voor zover en zolang zij worden gebruikt voor het project. Wat gebouwen betreft, worden alleen de afschrijvingskosten overeenstemmend met de looptijd van het project, berekend volgens algemeen erkende boekhoudkundige beginselen, als in aanmerking komende kosten beschouwd. Wat gronden betreft, komen de kosten voor de commerciële overdracht of de daadwerkelijk gemaakte kapitaalkosten in aanmerking;*
 - d) *kosten van contractonderzoek, kennis en octrooien die op arm's length-voorwaarden worden gekocht bij of waarvoor een licentie wordt verleend door externe bronnen, alsmede kosten voor consultancy en gelijkwaardige diensten die uitsluitend voor het project worden gebruikt;*
 - e) *bijkomende algemene kosten en andere operationele uitgaven, waaronder die voor materiaal, leveranties en dergelijke producten, die rechtstreeks uit het project voortvloeien; onverminderd artikel 7, lid 1, derde zin, kunnen deze projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling bij wijze van alternatief worden berekend op basis van een vereenvoudigde kostenbenadering in de vorm van een vast percentage tot 20 %, dat wordt toegepast op de totale in aanmerking komende projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling als bedoeld in de punten a) tot en met d). In dat geval worden de voor de berekening van de indirecte kosten gebruikte projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling vastgesteld op basis van normale boekhoudkundige praktijken en omvatten zij uitsluitend in aanmerking komende projectkosten voor onderzoek en ontwikkeling als bedoeld in de punten a) tot en met d).*

Deze bepaling is aangevuld en uitgewerkt in hoofdstuk 4 van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies. [wetten.nl - Regeling - Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies - BWBR0024796 \(overheid.nl\)](#)

De belangrijkste regels voor het bepalen van de subsidiabele kosten volgen hierna.

- Voor subsidie komen de redelijk gemaakte kosten in aanmerking die direct verbonden zijn met de uitvoering van een activiteit.

5.2 Zijn communicatiekosten en disseminatiekosten subsidiabel?

Communicatie- en disseminatieactiviteiten kunnen binnen de PPS-I regeling subsidiabel zijn, mits zij direct samenhangen met het PPS-project en gericht zijn op de inhoudelijke verspreiding van projectresultaten. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om workshops, projectbijeenkomsten, rapportages, publicaties en andere vormen van kennisdeling met relevante doelgroepen. Kosten voor algemene PR, marketing, branding of commerciële promotie zijn niet subsidiabel. Communicatie- en disseminatieactiviteiten dienen bovendien proportioneel te zijn in verhouding tot het onderzoeksbudget en duidelijk te worden onderbouwd in het projectplan.

5.3 Vanaf wanneer zijn kosten subsidiabel?

Volgens artikel 3.2.5 lid 1 sub b mag een samenwerkingsproject niet worden gestart voordat het TKI heeft besloten tot aanwending van de door het TKI aangevraagde programmasubsidie voor dat samenwerkingsproject. Dus geen subsidie voor kosten ter voorbereiding van de indiening van een aanvraag door partijen in het samenwerkingsproject bij het TKI. Een samenwerkingsproject mag niet worden gestart voordat het TKI tot aanwending van haar programmasubsidie voor het samenwerkingsproject heeft besloten.

5.4 Hoe zit het met BTW?

De kosten worden in aanmerking genomen met inbegrip van omzetbelasting, indien de subsidieontvanger die de kosten heeft gemaakt, omzetbelasting niet in aftrek kan brengen.

Ondernemers zullen BTW in de regel in aftrek kunnen brengen. Onderzoekorganisaties kunnen voor hun niet-economische activiteiten geen door hen over leveringen en diensten van derden betaalde BTW verrekenen.

5.5 Zijn afschrijvingskosten subsidiabel?

Afschrijvingskosten van apparatuur en gebouwen worden lineair berekend als fractie van de aanschafprijs op basis van bedrijfseconomische grondslagen en normen, met een minimale afschrijvingstermijn van vijf jaar. Hier ligt een verband met de regel dat eventuele restwaarde van apparatuur geen deel uitmaakt van de subsidiabele kosten;

5.6 Wat te doen met de restwaarde van speciaal gekochte apparatuur?

De eventuele restwaarde van specifiek voor de subsidiabele activiteiten aangeschafte apparatuur maakt geen deel uit van de subsidiabele kosten.

5.7 Welke keuzes zijn er voor loonkosten?

Het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies biedt keuze uit 3 verschillende voor de berekening van subsidiabele kosten waaruit de aanvrager kan kiezen:

5.7.1 Integrale kostensystematiek

Hierbij berekent de aanvrager de directe en indirecte kosten per kostendrager in een tarief per eenheid van deze kostendrager.

Als het totaal van de subsidieaanvraag van een deelnemer meer dan € 125 k bedraagt dient de subsidieontvanger (deelnemer) uiterlijk bij de aanvraag om subsidievaststelling een rapport van een accountant betreffende de door de subsidieontvanger gehanteerde integrale kostensystematiek in. Onderzoeksorganisaties plegen elk jaar voor hun kostensystematiek zo'n accountsrapport op te laten maken. Bij ondernemers is dit niet gebruikelijk.

5.7.2 Loonkosten plus vaste-opslag-systematiek

Hierbij worden de subsidiabele kosten berekend door de directe loonkosten per uur per medewerker te vermenigvuldigen met het aantal uren dat de direct bij de subsidiabele activiteiten betrokken personen ten behoeve van deze activiteiten hebben gemaakt, vermeerderd met:

- a. een vaste opslag voor indirecte kosten uitgedrukt als een percentage van de loonkosten, welk percentage bij ministeriële regeling wordt vastgesteld (thans **50 %**);
- b. de kosten van het gebruik van apparatuur en de kosten van verbruikte materialen en hulpmiddelen indien deze in de administratie te onderscheiden zijn;
- c. de aan derden betaalde kosten.

Deze methode is niet populair, omdat veel ondernemers om concurrentieoverwegingen geen inzicht willen geven in hun daadwerkelijke kostenstructuur of dit eenvoudigweg administratief te complex vinden.

5.7.3 Vaste-uurtarief-systematiek

Indien de aanvrager kiest voor de vaste-uurtarief-systematiek, worden de subsidiabele kosten berekend door het aantal uren dat de direct bij de subsidiabele activiteiten betrokken personen ten behoeve van deze activiteiten hebben gemaakt te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vast te stellen vast uurtarief waarin zowel de directe loonkosten als daaraan toegerekende indirecte kosten zijn begrepen. Dit bedrag is vastgesteld op **€ 60 per uur**.

Dit mag worden vermeerderd met:

- a. de kosten van het gebruik van apparatuur en de kosten van verbruikte materialen en hulpmiddelen indien deze in de administratie te onderscheiden zijn;
- b. de aan derden betaalde kosten.

5.8 Zijn onderlinge opdrachten subsidiabel?

Betalingen voor opdrachten aan een andere deelnemer in de samenwerking zijn geen subsidiabele kosten.

Tot de 'aan derden betaalde kosten' kan in geen van de 3 boven genoemde systemen een betaling gerekend worden, voor diensten die één van de samenwerkende partijen op basis van een opdracht voor een andere deelnemer heeft verricht. Dit zou anders tot ongewenste verschuivingen in de maximale subsidiepercentages aanleiding kunnen geven.

Binnen de PPS-i regeling geldt dat subsidie wordt verstrekt aan partijen die voor eigen rekening en risico activiteiten uitvoeren. Dit volgt uit artikel 3 lid 1 van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies. Daarmee samenhangend geldt dat:

- een kennisinstelling alleen subsidie kan ontvangen voor activiteiten die zij zelf uitvoert;

- kosten van derden uitsluitend subsidiabel zijn indien het gaat om *onafhankelijke* externe partijen;
- partijen die zelf deelnemen aan de regeling of daar subsidie uit ontvangen, niet als derde kunnen worden aangemerkt.

Het is niet toegestaan om werkzaamheden feitelijk door een bedrijf te laten uitvoeren en deze vervolgens via de kennisinstelling als “kosten derden” op te voeren om een hoger subsidiepercentage toe te passen. Een dergelijke constructie wordt door RVO gezien als strijdig met het uitgangspunt “eigen rekening en risico” en potentieel in strijd met de staatssteunregels. Indien dit toch zo wordt ingericht, bestaat het reële risico dat kosten bij controle worden afgekeurd of gecorrigeerd, de subsidie lager wordt vastgesteld en dit impact heeft op het gehele project.

Om dit te voorkomen hanteren wij de volgende lijn:

- iedere partij voert zijn eigen werkzaamheden en kosten op;
- bedrijven nemen hun eigen deel van het project voor hun rekening;
- inhuur vindt alleen plaats bij *onafhankelijke* derden die geen subsidie ontvangen binnen hetzelfde programma.

5.9 Is het doen van een haalbaarheidsstudie subsidiabel?

Voor de MIT regeling, een aan de PPS-I regeling aanpalende regeling definieert RvO een haalbaarheidsstudie als volgt: *Een haalbaarheidsstudie is het onderzoek en de analyse van het potentieel van een project, met als doel de besluitvorming te ondersteunen door objectief en rationeel de sterke en zwakke punten en de kansen en risico's van een project in kaart te brengen. Hierbij wordt ook aangegeven welke middelen nodig zijn om het project te kunnen doorvoeren en wat uiteindelijk de slaagkansen zijn. Een haalbaarheidsstudie bevat dus NIET het bouwen van een prototype, het doen van uitgebreide testen etc.* (<https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/mit/haalbaarheidsprojecten/definities-haalbaarheidsproject>)

Dit type werk, inclusief een analyse van het economische potentieel van een innovatie, is niet subsidiabel in de PPS-I regeling. Als het gaat om onderzoeksactiviteiten (zie Typen onderzoeksactiviteiten) zijn kosten subsidiabel. Om misverstanden te voorkomen dient de term ‘haalbaarheidsstudie’ zorgvuldig te worden gebruikt.

5.10 Is het schrijven van een handreiking subsidiabel?

Het schrijven van een handreiking, in die zin dat het gaat om het combineren van bestaande kennis en vaardigheden, met als doel betere procedés of diensten te ontwikkelen kan beargumenteerd vallen onder experimentele ontwikkeling en zijn daarmee subsidiabel. Aanpassingen van bestaande handreikingen niet zijn niet subsidiabel (zie Typen onderzoeksactiviteiten).

6 Intellectuele eigendom en indirecte staatssteun

Volgens art 3.2.5 van de Regeling nationale EZK- en LNV geldt als vereiste voor subsidie van een TKI, dat wordt voldaan aan de voorwaarden in paragraaf 2.2.2, onderdeel 29, onder b, c of d, in samenhang met onderdeel 30, van de in 2022 gewijzigde O&O&I-kaderregeling.

Deze voorwaarden zijn er op gericht te voorkomen, dat bij de samenwerking tussen onderzoeksorganisaties sprake is van ‘indirecte staatssteun’. Wanneer samenwerkingsprojecten gezamenlijk door ondernemingen en onderzoeksorganisaties worden uitgevoerd, is de Commissie

van oordeel dat er met de gunstige samenwerkingsvoorwaarden via die entiteiten *geen indirecte staatssteun* aan de deelnemende ondernemingen wordt verleend indien aan één van de hierna te bespreken voorwaarden uit paragraaf 2.2.2 van de O&O&I-kaderregeling is voldaan. Het betreft 3 alternatieve opties (dus óf-óf).

Het betreft hier voorwaarden m.b.t. de *intellectuele eigendomsrechten en verwante rechten op de resultaten van de samenwerking*. Intellectuele eigendom (IE) is de verzamelnaam voor juridisch beschermde rechten op uitgewerkte ideeën en creatieve concepten, zoals teksten (auteursrecht), uitvindingen (octrooirecht). Niet alle kennis (know- how) levert intellectuele eigendomsrechten op; zo zal een uitvinding waarop geen octrooirecht is aangevraagd geen intellectueel eigendomsrecht opleveren voor de uitvinder.

Optie 1

29 b) *de resultaten van de samenwerking die geen intellectuele-eigendomsrechten opleveren, kunnen breed worden verspreid en alle intellectuele eigendomsrechten die de activiteiten van de onderzoeksorganisatie opleveren, worden volledig toegekend aan die entiteiten;*

Indien van deze mogelijkheid gebruik gemaakt wordt dan blijven intellectuele eigendomsrechten op de resultaten van de activiteiten van de deelnemende onderzoeksorganisatie bij de onderzoeksorganisatie. De intellectuele eigendomsrechten die resulteren uit de activiteiten van de deelnemende ondernemer kunnen bij de ondernemer blijven. Partijen kunnen elkaar over en weer licenties voor het gebruik van elkaars intellectuele eigendom geven. Voor in het project opgedane know-how die geen intellectueel eigendomsrecht oplevert, moet gelden dat partijen die vrijelijk mogen verspreiden. Hier past overigens geen geheimhoudingsclausule bij die de verspreiding voor langere tijd onmogelijk maakt.

Optie 2

29 c) *uit het project ontstane intellectuele-eigendomsrechten, alsmede daarmee verband houdende toegangsrechten, worden aan de verschillende samenwerkende partners toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van hun werkpakketten, bijdragen en respectieve belangen*

Juist bij samenwerkingsprojecten is het soms lastig uit te maken welke intellectuele eigendomsrechten precies uit wiens activiteiten zijn ontstaan. Dan is verstandig van te voren hierover een afspraak te maken.

Voorbeeld:

Een onderzoek richt zich op de ontwikkeling van software. De onderzoeksorganisatie is geïnteresseerd in een systeem voor brede wetenschappelijke toepassing. De deelnemende ondernemer wil een praktische tool om een of meer concrete projecten voor klanten te ondersteunen. Zij wil zelf aan haar klanten licenties kunnen afgeven voor die tool. Afgesproken wordt dat de werkpakketten en bijdragen, en ook de intellectuele eigendomsrechten dienovereenkomstig verdeeld worden. Het zou dus kunnen zijn dat de praktische tool door het bedrijf via betaalde licenties wordt verspreid, en de onderzoeksorganisatie de wetenschappelijke tool via freeware.

V:	<i>is het werkpakket 'praktische tool' subsidiabel (experimentele ontwikkeling van het bedrijf)</i>
A:	<i>Ja. Mits aan de voorwaarde van 29b van de O&O&I-Rtl is voldaan. Er moet sprake zijn van een '... passende afspiegeling...' van hun werkpakketten, bijdragen en respectieve</i>

belangen. Wat dat is zal per geval moeten worden bepaald, maar wel is duidelijk dat er een zeker evenwicht moet zijn. Dus niet één partij alle lusten en de andere alle lasten. Ook moet dit voorbeeld onderscheiden worden van dat op blz. 3 van samenwerking van een onderzoeksorganisatie en een ondernemer, die na initieel onderzoek besluiten op die basis samen een product te ontwikkelen om dit gezamenlijk te vermarkten. In die tweede fase acteert de onderzoeksorganisatie (ook) als ondernemer en valt de activiteit buiten het kader van de subsidieregeling. Verder is van belang, dat de verdeling van de IE van tevoren in het schriftelijk samenwerkingscontract moet worden opgenomen en wel voordat met de uitvoering wordt begonnen.

Optie 3

29 d) *de onderzoeksorganisaties ontvangen een vergoeding die gelijkwaardig is aan de marktprijs voor de intellectuele-eigendomsrechten die uit hun activiteiten ontstaan en die worden toegewezen aan de deelnemende ondernemingen of waarvoor de deelnemende ondernemingen toegangsrechten krijgen. Het absolute bedrag van -financiële en niet-financiële- bijdragen van de deelnemende ondernemingen in de kosten van de activiteiten van de onderzoeksorganisatie die de betrokken intellectuele-eigendomsrechten hebben opgeleverd, kan op die vergoeding in mindering worden gebracht.*

In dit geval worden intellectuele eigendomsrechten tegen marktprijs verkocht aan de deelnemende ondernemingen. Van de marktprijs mogen de waarde van de financiële en niet-financiële bijdragen van de ondernemers worden afgetrokken. De wijze van bepaling van de marktwaarde wordt in onderdeel 30 van de O&O&I-regeling uitgewerkt.

Deze optie is slechts beperkt bruikbaar. Subsidie uit het PPS-programma aan de onderzoeksorganisatie lijkt niet voor de hand te liggen als zij de marktwaarde voor haar intellectuele eigendomsrechten ontvangt, tenzij van te voren vaststaat dat die marktwaarde niet kostendekkend zal zijn. Verder is lastig, dat de marktwaarde - afhankelijk van de gekozen methode - vaak pas na het einde van het project kan worden bepaald.

- Gevolg van niet voldoen aan voorwaarden uit paragraaf 2.2.2 van de O&O&I-kaderregeling

Indien niet een van de voorwaarden van onderdeel 29 is vervuld, kan op grond van artikel 3.2.5. van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies geen subsidie door het TKI worden verleend.

- Intellectuele eigendomsrechten beschrijven in schriftelijke overeenkomst

In de schriftelijke overeenkomst tussen partijen moet – naast andere zaken zoals het bestaan van het samenwerkingsproject en de verschuldigdheid van private bijdragen - de wijze worden beschreven waarop deelnemers aan het samenwerkingsproject zullen omgaan met de intellectuele eigendomsrechten die voortkomen uit dit project. De toegang tot en toewijzingen van intellectuele-eigendomsrechten moeten vóór de aanvang van het project zijn overeengekomen. Hiervan uitgezonderd zijn definitieve overeenkomsten over de marktwaarde van de ontstane intellectuele-eigendomsrechten. Die kunnen zo nodig later, aan het eind van het project, worden bepaald.

7 Projectfinanciering

Een project moet uit verschillende bronnen, waarvan één PPS subsidiemiddelen, worden gefinancierd.

7.1 Hoe bepaal je de maximale subsidiebedragen voor een samenwerkingsproject?

1. Bepaal voor elke deelnemer afzonderlijk (onderzoeksorganisatie(s) en ondernemer(s)) de aard van zijn activiteiten in het samenwerkingsproject.

Betreft dit fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek, experimentele ontwikkeling, of een combinatie daarvan? *Zie voor toelichting van deze begrippen elders in deze handreiking.*

2. Bepaal voor elke deelnemer afzonderlijk en gesplitst naar activiteit, welk bedrag aan subsidiabele kosten gemoeid is met zijn activiteiten.

Zie voor het begrip 'subsidiabele kosten' elders in deze handreiking.

Subsidie van het TKI aan **ondernemers** geldt als staatssteun. De activiteiten van ondernemers worden per definitie beschouwd als 'economische activiteiten'. Voor deze activiteiten van deelnemende ondernemers gelden maximale toelaatbare percentages aan staatssteun. Deze percentages zijn gekoppeld aan de verschillende soorten onderzoeksactiviteiten, t.w.:

- 80 % voor fundamenteel onderzoek;
- 50 % voor industrieel onderzoek;
- 25 % voor experimentele ontwikkeling.

Subsidie voor niet-economische onderzoeksactiviteiten van **onderzoeksorganisaties** geldt niet als staatssteun. Er is vanuit het oogpunt van EU-recht geen beperking op deze subsidies aan onderzoeksorganisaties, ongeacht welk type onderzoek het betreft. Bij de PPS-innovatie regeling is echter het maximale subsidiepercentage voor onderzoeksorganisaties door EZK op 80 % gezet.

Hoewel het voor de maximale subsidiepercentages bij niet-economische activiteiten van onderzoeksorganisaties niet uitmaakt, is het toch nuttig om ook bij onderzoeksorganisaties te onderscheiden in hoeverre het fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling betreft. Het moet immers voor toekenning van subsidie door de TKI wel tenminste één van die categorieën betreffen en het draagt ook bij tot het inzicht in de aard van het samenwerkingsproject als geheel.

In onderstaande tabel wordt een voorbeeld gegeven van een berekening van de maximale subsidie die een TKI kan geven. Hierbij is het uitgangspunt dat het samenwerkingsproject € 60 k aan subsidiabele kosten heeft, die gelijkmatig verdeeld zijn over een onderzoeksorganisatie en een ondernemer en over de categorieën fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek en experimentele ontwikkeling.

Voorbeeld 1

Deelnemer	Onderzoeks-soort	Subsidiabele Kosten in € 1000 k (voorbeeld)	Max. Subsidie -percentage 2024	Max. Subsidie-bedrag
Onderzoeksorganisatie (niet-economische activiteiten)	fundamenteel	10	80 %	8
	industrieel	10	80 %	8
	experimenteel	10	80 %	8
Ondernemer (economische activiteiten)	fundamenteel	10	80 %	8
	industrieel	10	50 %	5
	experimenteel	10	25 %	2,5
Totalen		60		39,5

In dit voorbeeld 1 is het verschil tussen de subsidiabele kosten en de maximale subsidie verstrekt door het TKI (het budget dat minimaal door andere middelen gedekt moet worden) 20,5 (= 60 – 39,5) voor 2024.

Zie hierover ook ‘aanvullende middelen’ elders in deze handreiking.

Top up:

De gewijzigde regeling voor 2024 biedt de mogelijkheid de steunintensiteit voor ondernemers te verhogen. De TKI's kunnen aanspraak maken op een in de algemene groepsvrijstellingsverordening voorziene ophoging ('top-up') van de steunintensiteiten voor industrieel onderzoek en voor experimentele ontwikkeling naar 60% respectievelijk 40%, mits aan de specifieke voorwaarden voor toepassing van die top-up, als vervat in de algemene groepsvrijstellingsverordening, is voldaan. Daarvan is in ieder geval sprake als het samenwerkingsproject daadwerkelijke samenwerking behelst tussen een onderneming en één of meer onderzoeksorganisaties, *waarbij deze onderzoeksorganisaties ten minste 10% van de subsidiabele kosten dragen*. Bijkomende voorwaarde is dan wel dat zij hun eigen onderzoeksresultaten mogen publiceren.

Deze 'top up' is verwerkt in voorbeeld 2, hieronder.

Voorbeeld 2

Deelnemer	Onderzoeks-soort	Subsidiabele Kosten in € 1000 k (voorbeeld)	Max. Subsidie -percentage 2024	Max. Subsidie-bedrag
Onderzoeksorganisatie (niet-economische activiteiten)	fundamenteel	10	80 %	8
	industrieel	10	80 %	8
	experimenteel	10	80 %	8
Ondernemer (economische activiteiten)	fundamenteel	10	80 %	8
	industrieel	10	60 %	6
	experimenteel	10	40 %	4
Totalen		60		42

In dit voorbeeld 2 is het verschil tussen de subsidiabele kosten en de maximale subsidie verstrekt door het TKI (het budget dat minimaal door andere middelen gedekt moet worden) 18 (= 60 – 42) voor 2024.

Zie hierover ook ‘aanvullende middelen’ hieronder.

7.2 Wat is de minimale totale bijdrage van ondernemingen?

Het TKI zet zich er, conform de PPS-I regeling, voor in dat de omvang van de private bijdragen en de private inzet in natura in samenwerkingsprojecten waarvoor PPS-programmasubsidie wordt ingezet, zo groot mogelijk is, passend bij het PPS-programma en de doelstellingen daarvan. Ten minste vereist TKI Deltatechnologie een bijdrage van 10% van de ondernemers. Dit kan een in-cash of een in-kind bijdrage zijn.

Bij de beoordeling van samenwerkingsprojecten wordt gekeken of de private bijdrage:

- realistisch is in verhouding tot de rol, grootte en activiteiten van de betrokken onderneming(en);
- passend is bij de aard van het project en het type onderzoeksactiviteiten;
- bijdraagt aan daadwerkelijke samenwerking, inclusief gedeelde verantwoordelijkheden, risico's en resultaten.

De private bijdrage moet inhoudelijk verankerd zijn in het project en kan bestaan uit onder meer een cash-bijdrage of een in-kind bijdrage zoals personele inzet, gebruik van faciliteiten, materialen, apparatuur of andere aantoonbare bijdragen die direct ten dienste staan van het PPS-project. Symbolische of uitsluitend formele bijdragen voldoen niet aan de intentie van de regeling.

7.3 Welke aanvullende financiële middelen zijn toegestaan?

Het uitgangspunt van de samenwerking is het bij elkaar brengen van investeringen van verschillende organisaties en partijen. Het streven is daarbij niet primair gericht op het maximaliseren van het subsidiedeel, maar op het komen tot een passende en evenwichtige financieringsmix.

De door het TKI te verstrekken PPS-programmasubsidie dekt daarom nooit de volledige kosten van het samenwerkingsproject. Dit vloeit enerzijds voort uit de maximale steunpercentages die gelden voor deelnemende ondernemers en de beperkingen in de subsidie voor onderzoeksorganisaties, en is anderzijds een bewuste keuze.

Bij de aanwending van PPS-programmasubsidie zijn er dus in principe altijd aanvullende middelen nodig op de begroting van het samenwerkingsproject. De verhouding tussen de verschillende financieringsbronnen is afhankelijk van de aard en opzet van het project en wordt door het TKI beoordeeld.

In aanmerking komen de volgende bronnen:

7.3.1 Private geldelijke bijdragen

Dit zijn geldmiddelen, die niet afkomstig zijn van onderzoeksorganisaties of overheden. Meestal gaat het om geld afkomstig van de deelnemende ondernemer(s). Het kan echter ook afkomstig zijn van algemeen nut beogende instellingen (anbi's), of andere particuliere organisaties, die het beoogde onderzoeksproject willen ondersteunen

7.3.2 Private inzet in natura (ook wel 'bijdragen in kind' genoemd)

Het gaat hier om op geld waardeerbare inbreng in natura van de deelnemende ondernemer(s). Dat kunnen uren van medewerkers zijn, die niet in rekening gebracht worden. Of om het gratis of tegen gereduceerd tarief ter beschikking stellen van faciliteiten, zoals werkruimten, materiaal en materieel, software etc. De waarde van inzet in natura 'wordt berekend op basis van een voor de

deelnemers aan een samenwerkingsproject gebruikelijke en controleerbare methode, die gebaseerd is op bedrijfseconomische grondslagen en normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd en die de deelnemers aan een samenwerkingsproject stelselmatig toepassen'. Aanbevolen wordt om bij de waardering aan te sluiten op de regels, die in hoofdstuk 4 van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies [[wetten.nl - Regeling - Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies - BWBR0024796 \(overheid.nl\)](#)] staan beschreven voor het bepalen van subsidiabele kosten. Zo wordt de aansluiting tussen de subsidiabele kosten en de dekking daarvan het best verzekerd.

Een discussiepunt is wel eens de waardering van eerder ontwikkelde datasets en software, die om niet worden ingebracht, als bijdrage in natura. Hoge waardering daarvan zou het totaal aan subsidiabele projectkosten verhogen en daarmee de ruimte voor hogere subsidies, aangezien die gemaximeerd zijn als een percentage van de subsidiabele kosten. Het is niet de bedoeling dat op deze wijze aan eerder voor een ander doel ontwikkelde en afgeschreven software en datasets via een omweg alsnog subsidie wordt toegekend. Het moet dus gaan om software en datasets die ook (nog) tegen een prijs in de markt kunnen worden afgezet. Die kunnen dan op de marktwaarde in geld worden gewaardeerd.

NB: In de systematiek van titel 3.2. van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies is er altijd van uitgegaan dat onderdeel van de samenwerking tussen onderzoeksorganisaties en ondernemers de private inzet van geld of in natura zou zijn. De private bijdragen en private inzet in natura worden gezien als een *belangrijke aanwijzing* dat sprake is van *'daadwerkelijke' samenwerking* tussen de onderzoeksorganisatie en de deelnemende ondernemers.

7.3.3 Andere subsidies aan de deelnemers

Onder subsidie wordt verstaan: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten. Denk aan financiële bijdragen van gemeenten, provincies of waterschappen voor uitvoering van het samenwerkingsproject. Aanvullende subsidies van andere overheden dragen eraan bij dat het totale *subsidiebudget* en de reikwijdte van het samenwerkingsproject als geheel toenemen. Aanvullende publieke subsidies leiden niet tot een verhoging van het toegestane *subsidiepercentage* voor onderzoeksorganisaties of ondernemers en kunnen derhalve uitsluitend binnen dit maximale subsidiepercentage worden aangewend.

Artikel 6.1 van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies beperkt de mogelijkheid van cumulatie van subsidies voor ondernemers, doordat bij cumulatie de maximaal toegestane subsidiepercentages (steunintensiteiten) niet mogen worden overschreden; deze percentages mogen bovendien niet hoger zijn dan toegestaan op grond van de toepasselijke Europese steunkaders. Dit betekent dat de maximale subsidiepercentages voor ondernemers onverkort van toepassing blijven, ook wanneer meerdere publieke subsidies worden gecombineerd. Voor ondernemers geldt dat het niet-gesubsidieerde deel van hun subsidiabele kosten moet worden gefinancierd uit private bijdragen, waaronder zowel eigen cash-bijdragen als private inzet in natura. Deze private bijdragen kunnen afkomstig zijn van de ondernemer zelf, maar ook van andere (type) ondernemingen die deelnemen aan of bijdragen aan het samenwerkingsproject. Een private cash-bijdrage vergroot daarmee het feitelijk door ondernemers betaalde percentage, zonder dat dit leidt tot overschrijding van de maximaal toegestane subsidiepercentages. In de praktijk betekent dit dat ondernemers, afhankelijk

van de onderzoeksoort, 20 tot 75% van hun subsidiabele kosten uit (eigen) private middelen moeten financieren.

Voor onderzoeksorganisatie geldt in de PPS-I regelgeving een subsidiepercentage van maximaal 80 % van de subsidiabele kosten voor niet-economische activiteiten. Dit percentage betreft de totale publieke financiering gezamenlijk. Bij cumulatie van PPS-I programmasubsidie met andere publieke bijdragen zoals subsidies van regionale overheden zoals gemeenten, provincies of waterschappen, geldt dat deze 80%-grens niet mag worden overschreden. Dit betekent dat minimaal 20 % van de kosten van de onderzoeksorganisatie in het samenwerkingsproject moet worden gefinancierd uit niet-publieke middelen. Voor instituten voor toegepast onderzoek, zoals Deltares, kan dit (mede) worden ingevuld door inzet van eigen middelen, waaronder – voor zover staatssteunrechtelijk toelaatbaar en correct toegerekend! – middelen uit de Instituutssubsidie of Programmasubsidie op grond van de Subsidieregeling instituten voor toegepast onderzoek (SITO). Daarnaast kan (een deel van) deze minimale 20% bestaan uit private cash-bijdragen, bijvoorbeeld afkomstig van ondernemingen die deelnemen aan of bijdragen aan het samenwerkingsproject

8 Procesgang projecten

8.1 Wie kan projectvoorstellen indienen?

Met ingang van 2026 kunnen projectvoorstellen in beginsel worden ingediend door elke onderzoeksorganisatie of door elke ondernemer dat optreedt als penvoerder van een 'daadwerkelijke samenwerking'. Projectvoorstellen dienen het resultaat te zijn van een gezamenlijk (tripartite) programmeerproces dat door het TKI wordt gefaciliteerd. Zie daarvoor [Hoe we werken](#) website van het TKI.

Tot en met 2025 was het indienen van projectvoorstellen voorbehouden aan partijen die:

- Rechten hadden opgebouwd om PPS middelen in te zetten, of
- Voldeden aan het criterium 'bedrijfsleven aan het stuur'. Dit betrof projecten die nadrukkelijk werden gestuurd of aangejaagd door het bedrijfsleven, zulks ter beoordeling door het TKI.

Deze werkwijze is per 1 januari 2026 komen te vervallen, waarmee ook afscheid is genomen van de administratie van PPS reserveringen.

8.2 Hoe dien je een projectvoorstel in?

Een projectvoorstel wordt ingediend door het ingevulde projectformulier te sturen naar info@tkidel-technologie.nl.

8.3 Indieningsdata

Projectvoorstellen kunnen in beginsel te allen tijde worden ingediend. Echter, het tripartite [programmeerproces](#) dat door het TKI met ingang van 2026 wordt gevolgd, richt zich op drie beoordelingsmomenten met daaraan voorafgaand drie indienmomenten.

Voor 2026 zijn de data als volgt (zie ook de website van het TKI):

Indiening	Terugmelding beoordeling
31 mei 2026	+ 3 werkweken
30 september 2026	+ 3 werkweken
31 december 2026	+ 3 werkweken

8.4 Kunnen er ook 'cross-over' voorstellen worden ingediend?

Projectvoorstellen die opgaven van verschillende sectoren in samenhang adresseren en die daarom niet alleen bij het TKI Deltatechnologie subsidie aanvragen, worden 'cross-overs' genoemd. De jaarlijkse Landbouw-Water-Voedsel (LWV) call richt zich bijvoorbeeld specifiek op cross-overs binnen de LWV-thema's. Het TKI staat positief tegenover cross-overs omdat daarmee verbindingen worden gelegd tussen verschillende sectoren.

Indien een consortium met een cross-over projectvoorstel inschrijft op een brede call en daarbij ook subsidie van het TKI aanvraagt dan dient dit voorstel tevens bij het TKI te worden ingediend. Dit mag in een afwijkend format, mits het projectvoorstel de informatie bevat die ook in het aanvraagformulier van het TKI wordt gevraagd.

De LWV call hanteert in 2026 een deadline van 1 september voor het indienen van voorstellen. Eventuele cross-over projectvoorstellen die bij het TKI subsidie aanvragen, kunnen dus mee in de eerste en/of in de tweede beoordelingsronde, zie bovenstaande tabel. De beoordelingscommissie houdt bij de beoordeling van een cross-over voorstel rekening met de beoordeling door andere beoordelaars.

8.5 Waar staan de templates?

Via de [website](#) van het TKI zijn de onderstaande templates beschikbaar:

Vorbereiden projectvoorstel

- Format projectschets

Indienen projectvoorstel

- Een leeg aanvraagformulier waarmee een projectvoorstel kan worden ingediend;
- Een leeg aanvraagformulier met een toelichting op de gevraagde informatie;
- Een excel file waarmee een begroting kan worden gemaakt;
- Een interactieve begrotingstool waarmee eveneens een begroting kan worden gemaakt;

Rapportage over een lopend project

- Een mutatieformulier waarmee een wijziging in het project kan worden aangevraagd;
- Een lege template waarmee een voortgangsrapportage kan worden ingediend

Eindverantwoording over een project

- Een lege template waarmee een directieverklaring kan worden afgegeven.
- Vaststellingsdocumentatie (voor ervaren projectleiders)

8.6 Is er hulp voor het maken van een begroting?

De interactieve begrotingstool helpt bij het opstellen van een begroting die aan de subsidievoorwaarden voldoet. Gebruik hiervan is vrijwillig. Alleen de gegevens in het aanvraagformulier worden in de PPS-I regeling door RvO opgevraagd.

8.7 Hoe werkt de beoordeling?

De projecten worden beoordeeld door een beoordelingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven. De beoordelingscommissie baseert zich op het ingevulde aanvraagformulier, op eventuele bijlagen bij het aanvraagformulier en (op vrijwillige basis) op een pitch tijdens een vergadering van de commissie.

8.8 Hoe worden projecten bij RvO aangemeld?

Projecten worden na goedkeuring door de beoordelingscommissie en vervolgens na ontvangst van een SOK (samenwerkingsovereenkomst) door het TKI bureau via een portal aangemeld bij RvO. Daarvoor maakt het TKI bureau gebruik van de informatie die is opgenomen in het aanvraagformulier. Als het project succesvol via het portal is aangemeld, ontvangt de inschrijver van het TKI bureau een toekenningsbrief. Vanaf dat moment zijn de kosten subsidiabel.

8.9 Hoe vaak moet worden gerapporteerd?

De penvoerder van een samenwerking dient minimaal jaarlijks over de voortgang te rapporteren bij het TKI. Ten minste eens per jaar, per 31 december, dient deze informatie te worden toegevoegd aan de projectenpagina op de website van het TKI. De wijze waarop deze rapportage wordt uitgevraagd, wordt door TKI Deltatechnologie uiterlijk in het derde kwartaal van 2026 vastgesteld.

8.10 Hoe vermeld je de financiers op producten?

Volgens de subsidiebeschikking moet iedere publicatie die voorkomt uit een activiteit worden voorzien van de zinsnede “Deze activiteit is mede gefinancierd uit de PPS-toeslag onderzoek en innovatie van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat” of woorden van gelijke strekking. Daarnaast wordt het noemen van TKI Deltatechnologie gevraagd.

8.11 Mag je projecten aanpassen?

Het uitgangspunt is dat een project conform projectplan zoals opgenomen in/bij het aanvraagformulier wordt uitgevoerd. Het TKI is zich bewust dat tijdens de uitvoering aanpassingen nodig kunnen zijn.

Iedere mutatie dient schriftelijk (per e-mail) te worden aangevraagd. Beperkte inhoudelijke en financiële wijzigingen kunnen worden afgehandeld door het TKI Bureau. Grotere wijzigingen (cumulatief meer dan 20% van de PPS middelen) worden door de beoordelingscommissie beoordeeld. Hierbij dient duidelijk te worden wat er aanvullend wordt gedaan. Een wijziging kan ook op de planning betrekking hebben. De richtlijn is 3 maanden uitstel. Uitstel tot voorbij de aanwendingsperiode (5 jaar na toekenning van de subsidie) is binnen de PPS-I regeling niet mogelijk.

Een projectmutatie is pas goedgekeurd nadat dit door het TKI bureau per brief is bevestigd.

9 Zijn niet alle vragen beantwoord?

Stuur aanvullende vragen naar info@tkideltatechnologie.nl. Wij zullen de vragen beantwoorden en de Q&A aanpassen of uitbreiden.